

**Ачилов Б.Д.**

Одесский национальный политехнический университет

## КОНЦЕПЦИЯ МАРКЕТИНГОВОГО ЦЕНООБРАЗОВАНИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ ОЗДОРОВИТЕЛЬНЫХ УСЛУГ

### Аннотация

В статье рассмотрен механизм маркетингового ценообразования предприятий оздоровительных услуг. Проведено исследование потребителей оздоровительных услуг и выявленное влияние ценового фактора на их поведение. Проанализирован профиль потребителей оздоровительных услуг, определены основные их характеристики, которые влияют на формирование цены. Предложена концепция маркетингового ценообразования оздоровительных услуг. Обоснованы специфические факторы, которые влияют на концепцию ценообразования предприятий оздоровительных услуг.

**Ключевые слова:** концепция, цена, ценообразование, оздоровительные услуги, предприятия, факторы ценообразования.

**Achilow B.D.**

Odessa National Polytechnic University

## CONCEPTION MARKETING PRICING POLICY THE ENTERPRISE OF HEALTH SERVICES

### Summary

The article is considered the mechanism of marketing pricing of enterprises of health services. A study of consumers of health services and educed influence of price factor are undertaken on their behavior. The profile of consumers of health services is analyses, their basic descriptions that influence on forming of price are certain. Conception of the marketing pricing of health services offers. Specific factors that influence on conception of pricing of enterprises of health services are reasonable.

**Keywords:** conception, price, pricing, health services, enterprises, factors of pricing.

УДК 332.13

## СИСТЕМА РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ: ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

**Балог О.Г.**

Одесський національний університет імені І.І. Мечнікова

**Петрова В.Ф.**

Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова

У статті досліджено сутність та специфіку регіонального управління, визначено його рівні та види, наголошено на наявній специфіці кожного рівня. Показано, що регулювання як функція управління присутнє під час виконання всіх ключових функцій та завдань. Доведено, що науково обґрунтована новітня система регулювання, яка спрямована на усунення відхилень, збоїв, недоліків та впровадження відповідних протидіючих заходів, має забезпечити соціально-економічний розвиток регіонів, тобто здійснення змін на краще, зазвичай у сенсі підвищення економічного, соціального, екологічного добробуту та якості життя громадян.

**Ключові слова:** регіон, регіональне управління, рівні управління, регулювання, розвиток регіону.

**Постановка проблеми.** Сучасний період розвитку нашої держави обумовлює все більшу актуальність переходу на регіональний принцип організації господарства. Даний принцип передбачає зростання ролі регіонального управління на всіх стадіях соціально-економічного розвитку: становлення ринкових відносин, розвитку відповідної інфраструктури, роздержавлення та приватизація державної власності, необхідність забезпечення соціального захисту тощо.

Для України залишається актуальною проблема регіоналізації економіки. Чим краще діє система управління та господарювання в регіоні, чим повніше використовується його потенціал, природно-кліматичні умови для ефективного розвитку товаровиробників і ринків, чим повнішими та щільнішими стають міжрегіональні ринкові зв'язки, тим еконо-

мічно і соціально стає міцнішою держава [1, с. 7]. У контексті ефективного вирішення проблем регіоналізації та глобалізації, які є взаємообумовленими та взаємозалежними, особливого значення набувають питання забезпечення сталого розвитку регіонів, що потребують обґрунтованих рішень, механізмів, інструментів та засобів. Доцільно визначити, що побудова раціональної системи регулювання соціально-економічним розвитком регіонів займає одне із провідних місць серед пріоритетних завдань. Практика показує, що на сучасному етапі економічних і суспільних «реформ та оновлення задля покращення життя людей» [5] необхідно створення гнучкого управлінського механізму, досконалого і дієвого, який даватиме змогу оперативного вирішувати проблеми взаємодії центра та регіонів.

Можна констатувати, сьогоднішній стан регіонального управління не в повному обсязі відповідає сучасним вимогам, що проявляється в недостатньому ступені реакції на різноманітні потреби різних суспільних груп та окремих особистостей. Це обумовлено, з одного боку, збереженням централізованого управління з боку держави щодо процесів функціонування і розвитку її регіонів, з іншого – недостатньою активністю громади в формуванні децентралізованого управління із прийняттям на себе відповідних рішень і відповідальності. Актуальним та необхідним є пошук і впровадження новітніх підходів до управління та регулювання регіональним соціально-економічним розвитком, побудова такої системи управління, яка б була заснована на встановленні пріоритету цінностей, що у подальшому стане запорукою формування стратегічного бачення розвитку соціально-економічної системи регіону.

З'ясування сутності категорій «управління», «регіональне управління» показало, що це є процес цілеспрямованого впливу суб'єкту на об'єкт за допомогою сукупності інструментів та методів; це є специфічна діяльність, бо передбачає вплив багатой кількості суб'єктів із власними різноспрямованими інтересами та цілями на складний багатоконпонентний об'єкт. Сучасне розуміння регіонального управління має бути наступним – це сукупність принципів, методів, форм, засобів та інструментів, за допомогою яких відбувається вплив на соціально-економічні процеси в регіоні, з метою забезпечення найбільш ефективного досягнення цілей і завдань регіонального розвитку. Доцільно відзначити, що процес регулювання дозволяє підтримувати певні задані параметри соціально-економічної системи регіону у стані упорядкованості та пронизує всі функції (завдання) управління – від планування до контролю. Регулювання спрямовано на усунення недоліків, відхилень, збоїв, проблем, невідповідностей, що виникають у процесі реалізації стратегічних та операційних цілей і завдань; забезпечує реагування на зміни у внутрішньому і зовнішньому середовищах функціонування з метою досягнення стратегічних та тактичних цілей системи; забезпечує динамічну рівновагу регіональної системи; приводить параметри функціонування соціально-економічної системи регіону до бажаного стану.

Здійснення процесу регіонального управління спрямоване на забезпечення регіонального розвитку – «здійснення змін на краще, зазвичай у сенсі підвищення економічного, соціального, екологічного добробуту та якості життя громадян» [2, с. 4]. Стійкий (сталий, комплексний) розвиток передбачає нарощення економічного потенціалу регіонів, створення гідних умов життя нинішнім та майбутнім поколінням, ефективне та дбайливе використання ресурсів, технологічне переоснащення підприємств, удосконалення інфраструктури, збагачення біологічного різноманіття та культурної спадщини [3, с. 31]. Доходимо висновку, що проблема реалізації ефективного регіонального управління потребує обґрунтованої системи регулювання соціально-економічним розвитком, яка буде спрямована на вирішення визначених вище завдань.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Велику увагу дослідженню та вирішенню питань управління та регулювання розвитку регіонів приділили у своїх роботах С. Бандур, П. Беленький, Б. Буркинський, З. Варналій, З. Герасимчук, А. Голіков, Б. Данилишин, М. Долішній, О. Крайник та інші. Незважаючи на значну кількість наукових досліджень з питань розвитку регіонів, теоретичні засади ре-

гулювання регіонального розвитку та підвищення його ефективності потребують постійної та безперервної наукової розробки.

**Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.** Сьогодні Україна (а особливо населення країни, реальні суб'єкти підприємницької діяльності, інститути та організації третього сектору) потребує нової концепції регіональної політики, яка спрямована на довгострокову перспективу, враховує наявні досягнуті переваги, використовує можливості, що виникають, мінімізує і позбавляється від ризиків та загроз. Така концепція має стати основою для подальшого соціально-економічного розвитку держави і підвищення якості життя громадян України. На її основі мають бути ухвалені державна та відповідно регіональні стратегії розвитку, в яких будуть враховані інтереси та потреби, чітко розписані права та обов'язки всіх учасників регіонального розвитку – суб'єктів системи регулювання. Розробці таких стратегій має передувати детальний аналіз нинішнього стану регіонів, визначення їх конкурентних переваг і можливостей, усвідомлення зміни стану та позиції регіонів, зростання самосвідомості громади, врахування наявної великої кількості інтересів, які мають бути задоволені в процесі функціонування та розвитку. Регіони потребують впровадження дієвої системи стратегічного управління, яка є найбільш сучасною та ефективною концепцією управління, що доведено досвідом світової спільноти. Ми наголошуємо, що вельми необхідним є розробка та впровадження системи стратегічного управління розвитком соціально-економічних регіональних систем, які спрямовані на забезпечення досягнення стратегічних змін, майбутнього оновленого стану системи, довгострокових цілей за рахунок розробки та реалізації альтернативних стратегій, вмільої їх адаптації до умов, які змінюються, успішним маневруванням стратегічних та тактичних альтернативних напрямків, шляхів, заходів та дій. В свою чергу, гнучкість у процесі вибору альтернатив, усунення негативних впливів зовнішнього середовища, мінімізації слабких сторін діяльності регіону залежить від системи регулювання.

**Мета та задачі.** Метою даної роботи є з'ясування сутності регіонального управління, визначення місця та завдань функції регулювання в даному процесі. Проаналізувати специфіку цілей, завдань та повноважень різних рівнів управління соціально-економічним розвитком регіону.

**Виклад основного матеріалу.** Численні фахівці досліджують різноманітні проблеми щодо забезпечення стійкого розвитку регіонів країни. Однак, одне з найбільших питань – як зменшити рівень регіональних диспропорцій і за рахунок цього забезпечити зростання національної соціально-економічної системи задля покращення рівня та якості життя кожного мешканця країни – залишається не вирішеним. Констатація того факту, що стратегічні зміни мають відбуватися з урахуванням особливостей регіональних систем, ще не перетворена на рівень конкретних дій. Процеси децентралізації сьогодні гальмуються, наявна вертикаль влади посилює власні повноваження. У межах концепції індикативного планування стратегія не може бути планом дій визначеним з гори до низу. Отже стратегія має бути гнучким інструментом, що реагує на зміну внутрішнього потенціалу системи і на зміни оточуючого середовища. А це можливо лише тоді, коли суб'єкти, що формують стратегію і реалізують її, є безпосередніми учасниками стратегічного управління, суб'єктами системи регулювання

довгострокового соціально-економічного розвитку. Якщо таких учасників забагато, і вони мають власні економічні, соціальні та інші інтереси, то вельми необхідним є надійний метод узгодження різноманітних інтересів.

Для рівня регіону політика в інтересах управління розвитком означає узгоджену з економічним суб'єктом більш високого рівня (національним чи міжнародним) генеральну лінію дій (системні напрямки постановки цілей та завдань, узгоджені з напрямками ключових коштів їх досягнення) [4, с. 56]. Завдання політики – узгоджувати дії та рішення кожного окремого регіону із загальносвітовими та національними тенденціями реалізації дій.

Передує розробці політики концепція. За словами Б.М. Данилишина: «концепція – це система положень, в якій визначається сукупність найбільш суттєвих елементів певної теорії, викладених в прийнятній формі» [5, с. 261]. Будь-яка стратегія формується на основі концепції – системі уявлень про стратегічні цілі і пріоритети соціально-економічної політики, найважливіші напрямки і засоби реалізації сформульованих цілей.

Однозначно слід зауважити, що всі соціально-економічні перетворення, які відбуваються в країні останніми роками безпосередньо порушують проблеми найважливіших елементів національної системи – регіонів. Безумовно, що саме діяльність держави та державницький підхід є визначальним при вирішенні регіональних проблем задля забезпечення подальшого розвитку України, її економічної безпеки, створення ефективного ринкового середовища, включення країни в світові інтеграційні процеси. Саме дії держави обумовлюють правильний вибір основних напрямів регіональної економічної політики. Держава є і основним суб'єктом управління, що впливає на свої регіони, і основним інструментом, що прямо і опосередковано впливає на масштаби інвестиційної політики, оперативно та ефективно реагує на ринкові коливання цін, підтримує мале та середнє підприємництво як основу для формування середнього класу, веде ефективну політику бюджетного вирівнювання територій, створює та удосконалює інфраструктуру регіонів тощо [1, с. 6].

В свою чергу В.С. Реутов відзначає, що «недостатньо науково обґрунтована державна регіональна політика стала причиною малоефективного розвитку економіки країни в цілому, а також низького рівня її економічної безпеки. Постійно змінюються внутрішні і зовнішні умови функціонування регіональних господарських систем. Все це визначає необхідність проведення теоретичних, методологічних і практичних досліджень трансформаційних процесів на мезорівні з метою розробки механізмів сталого розвитку регіональних економічних систем і стратегічних напрямків підвищення їхньої ефективності в контексті забезпечення належного рівня економічної безпеки» [6, с. 5].

Отже можна стверджувати, що саме державна регіональна політика покликана забезпечити динамізм регіонального соціально-економічного розвитку через більш повне залучення ресурсного потенціалу регіонів, використання переваг територіального поділу і кооперації праці. Усвідомлення та використання регіональної галузевої спеціалізації має привести до збільшення і зміцнення міжрегіональних господарських зв'язків (як всередині країни, так і між регіонами поза межами країни). Це, в свою чергу, призведе до посилення процесів економічної інтеграції регіонів всередині країни, збільшення ефективності їх господарювання за рахунок максимального за ді-

яння внутрішнього потенціалу, вирівнювання наявних регіональних диспропорцій, зростання рівня життя населення в цілому по країні, створення раціонального та ефективного національного економічного комплексу.

Саме такі позиції відстоює автор посібника [7], який відзначає: «Державна регіональна економічна політика – це цілеспрямована діяльність держави з управління соціальним, економічним, екологічним розвитком регіонів. Вона охоплює комплекс державних рішень та конкретних заходів, які відповідають економічній стратегії держави. Ця політика характеризується певною сукупністю цілей, завдань, механізмів, які в кінцевому підсумку визначають її стратегію і тактику; передбачає врахування широкого спектру національних, політичних, соціальних факторів, що дає змогу впливати на тенденції регіонального розвитку. Вона охоплює усю систему відносин між державою і регіонами, з одного боку, та між регіонами – з другого» [7, с. 197-198].

На думку авторів монографії [5, с. 59] державна регіональна політика має вирішувати подвійну групу завдань:

– забезпечувати спрямованість на досягнення національного пріоритету, тобто зосереджувати зусилля та дії з метою зменшення розриву між рівнем розвитку економіки і забезпеченням умов життя населення власної держави та іншими більш розвиненими країнами. Це досягається шляхом підтримки та більшої уваги регіонам із високим індустріальним та експортним потенціалом (із наявними факторами успіху) задля досягнення загальнонаціональної ефективності, конкурентоспроможності, але із поглибленням наявної диференціації рівня економічного розвитку регіонів;

– забезпечувати спрямованість на досягнення регіонального пріоритету, тобто зосередження зусиль і дій на територіальному вирівнюванні, збалансованому розвитку регіонів, підвищенні просторової ефективності.

В свою чергу М.М. Наркізов надає наступне визначення: «Регіональна політика – це сфера діяльності щодо створення умов для динамічного, збалансованого соціально-економічного розвитку України та її регіонів, підвищення рівня життя населення, забезпечення дотримання гарантованих державою соціальних стандартів для кожного її громадянина незалежно від місця проживання, а також поглиблення процесів ринкової трансформації на основі підвищення ефективності використання потенціалу регіонів з урахуванням природних, економічних, історичних, культурних, соціальних та інших особливостей, підвищення конкурентоспроможності регіонів та територіальних громад, підвищення дієвості управлінських рішень, удосконалення роботи органів державної влади та органів місцевого самоврядування» [8, с. 410]. Автори роботи [9, с. 11] визначають, що «регіональна політика – це набір заходів, мета яких полягає в наданні істотної динаміки регіональному соціально-економічному розвитку, залучаючи потенційні ресурси регіонів до економічного обороту в більшому обсязі та ширше використовуючи територіальний поділ і співпрацю шляхом розширення повноважень і підвищення відповідальності місцевих виконавчих органів влади та місцевих органів самоврядування у вирішенні поточних і майбутніх проблем територій». Отже, слід констатувати, що існує і інша точка зору згідно з якою регіональна політика не є лише прерогативою держави. Вона є багаторівневою, тобто має проводитися органами влади центру, регіону і місцевого самоврядування.



Згідно з Європейською хартією місцевого самоврядування, прийнятою Радою Європи в 1985 р. й ратифікованою Україною в 1997 р., регіональна політика спрямована на: збалансування соціально-економічного розвитку регіонів; поліпшення якості життя населення; ефективне управління природними ресурсами; раціональне використання земель; створення умов для міжрегіонального й міжнародного співробітництва. При цьому пануючим принципом є повсюдність місцевого самоврядування [10, с. 13]. Саме такі міркування знаходимо в працях провідних фахівців. Так Е.Б. Алаєв [12], О.П. Крайник [1], В.К. Симоненко [11] та ін., відзначають, що регіональна політика, з одного боку, є «чітко опрацьована в законодавчому аспекті практична діяльність держави в усіх регіонах країни, а з іншого – соціально-економічна політика, здійснювана на базі загальнодержавного законодавства самими регіонами для досягнення тих чи інших регіональних і місцевих цілей і завдань».

Варналій З.С. досліджуючи питання регіональної політики зауважує наступне [12, с. 143]: (1) необхідно визначити, що державна регіональна політика є складовою національної стратегії розвитку держави в цілому; (2) існуюча традиційна модель регіональної політики є головною причиною дезинтеграційних тенденцій, що загрожують консолідації суспільства; (3) впровадження класичної моделі регіональної політики на основі нової парадигми «відповідальної регіоналізації» – це головний шлях до суспільно-політичної та соціально-економічної консолідації; (4) подолання інституційних, соціально-економічних та морально-психологічних перешкод розвитку регіонів сьогодні є нагальною вимогою часу; (5) пошук оптимального балансу між децентралізацією управління і «єдиновладдям» особливо актуальний сьогодні в контексті політичної реформи. Надаючи певні повноваження, права регіонам, місцевим органам влади та органам місцевого самоврядування, треба не забувати і про необхідність єдиної державної політики, про єдиновладдя.

У монографії А.П. Голікова та Н.А. Козакової визначено: «Державна регіональна політика – це політика держави з політичного, правового, соціального та економічного розвитку країни в просторовому (регіональному) аспекті, яка відображує як відносини між державою та регіонами, так і взаємовідносини регіонів між собою» [13]. Автори зауважують, що вона може проводитися на трьох рівнях: державному, отже при активній участі Центру в регіональному розвитку; регіональному – всередині регіонального розвитку на основі наявних повноважень та коштів регіону; локальному – як політика органів місцевого самоврядування (муніципальна політика). Отже, слід зауважити, що регіональна політика не є діяльністю лише державних органів. Регіональна соціально-економічна політика містить щонайменше дві складові частини – державну регіональну політику й політику самих регіонів (реалізовану з урахуванням регіональних особливостей на основі загальнодержавних принципів).

Підтримуючи точку зору академіка АЕН України О.Б. Коротич [14], яка розмежовує у використанні основні терміни, зауважимо, що:

– під «державною політикою» будемо розуміти «політику держави щодо її внутрішнього та зовнішнього середовища, яка формується при розробці стратегії розвитку держави на основі докладного аналізу ситуації, що склалася у державі та поза її межами, а реалізується через рішення та дії народу (для демократичних держав), органів державної влади й керівництва країни у процесі здійснення

державного управління усіма сферами життєдіяльності держави;

– під «державною регіональною політикою» будемо розуміти стратегічну лінію поведінки держави, модель досягнення загальнонаціональних цілей, систему цілей і дій, спрямованих на реалізацію інтересів держави стосовно регіонів задля вирішення питань щодо просторового аспекту їх цілісного соціально-економічного розвитку, які розробляються і втілюються від імені і в інтересах держави та усього народу цієї держави;

– під «політикою регіонів» будемо розуміти стратегічну лінію поведінки самих регіонів, здійснювану на базі загальнодержавного законодавства, що виходить з інтересів адміністративного регіону та громади цього регіону і стосується як забезпечення комплексного розвитку соціально-економічної територіальної системи адміністративного регіону так і регіональних систем районного рівня, що входять до його складу.

Відзначимо, що зміст політики регіонів відображується у сукупності стратегічно орієнтованих цілей і принципів, які визначають шляхи реалізації сформульованих цілей у процесі управління соціально-економічним розвитком регіону.

Раніше основну роль у розробці і реалізації регіональної політики відігравали центральні органи виконавчої влади, нині дедалі активнішу участь у процесах регіонального розвитку беруть органи місцевого та регіонального самоврядування, а також наднаціональні органи управління, які презентують Структурні фонди Європейського Союзу. Роль центрального уряду, що є головним елементом в інституційній інфраструктурі регіональної політики, дедалі більше зводиться до розробки концептуальних засад і необхідної нормативно-правової бази. В той же час у реалізації регіональної політики зростає роль регіонального і місцевого самоврядування, приватних структур, громадських організацій, які обстоюють інтереси громад і регіонів, а також професійних структур (зокрема агентств регіонального розвитку), покликаних сприяти регіональним ініціативам, і які мають бути поза впливом як політичних інтересів, так й інтересів окремих органів влади.

Як державна регіональна політика має виходити із концепції державного регіонального розвитку, так і політика регіонів має базуватися на власній концепції соціально-економічного розвитку. В монографії [15] визначено, що концепція соціально-економічного розвитку будь-якого регіону представляє собою цілісну систему науково обґрунтованих поглядів, спрямовану на комплексний розвиток певної території шляхом визначення конструктивних ліній діяльності всіх галузей економіки на довготривалий період. Вона: по-перше, має базуватися на економічній політиці держави, відповідати не тільки регіональним, а, передусім, національним інтересам країни і захищати її безпеку; по-друге, вона має максимально враховувати природно-кліматичні, географічні, екологічні, демографічні та інші особливості території, з тим, щоб більш раціонально їх використовувати; по-третє, мати на увазі, що проведення економічного експерименту або господарчої реформи, тим більш перехід від однієї економічної моделі до іншої, потребують визначеного часу, відповідно концепція має носити довготерміновий характер; по-четверте, економічна концепція не може бути науковою абстракцією. Вона має бути спрямована на практичну реалізацію конструктивної лінії діяльності всіх галузей регіону з участю його мешканців та для покращення рівня їх благополуччя [15, с. 9-10].

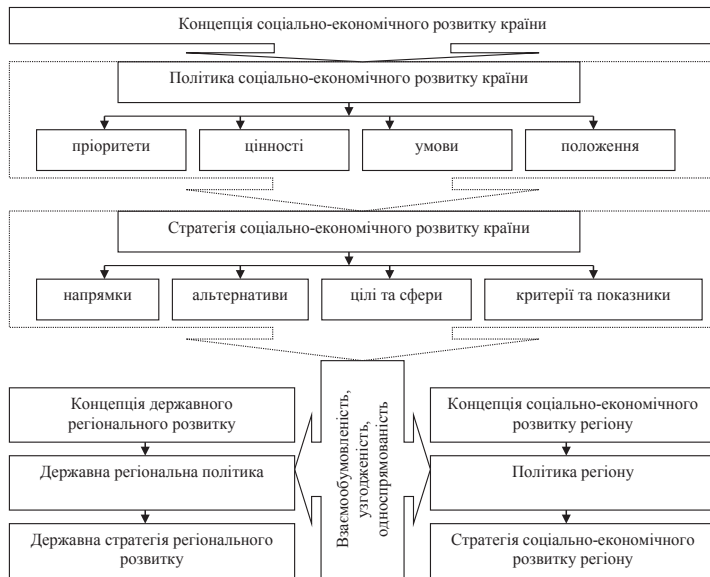


Рис. 1. Система регулювання соціально-економічним розвитком регіонів

Джерело: розроблено авторами

На рис. 1 представлено взаємозв'язок та взаємообумовленість основних розглянутих категорій. Саме визначені елементи формують систему управління, визначають її цілі та завдання, розмежовують зони відповідальності та повноважень.

Таким чином, ми розмежуємо між собою діяльність держави в сфері регіонального управління та діяльність відповідних органів на місцях (місцевого самоврядування) щодо формування пріоритетів та реалізації завдань соціально-економічного розвитку регіону. Такий підхід цілком відповідає світовому досвіду щодо наявності різних систем регіонального управління, які відрізняються між собою за такими критеріями, як: специфікою поєднань повноважень і функцій ре-

гіональних органів управління та місцевого самоврядування, кількістю наявних рівнів управління.

Як відзначає Т.М. Безверхнюк: «В Україні (порівняно з європейським досвідом) можна визначити три типи структур регіонального рівня управління: державне управління на регіональному рівні; державне регулювання регіонального розвитку; регіональне управління (хоча даний підхід є достатньо дискусійним в середовищі вчених)» [16]. Хочемо наголосити, що цілі державної регіональної політики і політики регіонів не є тотожними, хоча вони мають тісно переплітатися і базуватися одна на одній. На відміну від загальнодержавних цілей, які опікуються інтересами суспільства і країни в цілому, цілі регіонів спрямовані на забезпечення реалізації інтересів саме мешканців конкретного регіону, його громади.

**Висновки і пропозиції.** Таким чином, в даній роботі ми наголошуємо на необхідності суттєвого оновлення розуміння сутності регіонального управління, що є вельми актуальним під час реалізації реформ з децентралізації управління та набуття окремими регіональними системами більших повноважень та відповідальності. У такому контексті більша частина функцій та завдань має бути передана від одного суб'єкту (держави) до рук численних суб'єктів регулювання соціально-економічним розвитком регіонів (органів місцевого самоврядування, агенцій регіонального розвитку, наукових кіл, об'єднань підприємців тощо). Їх узгоджена діяльність є запорукою впровадження ефективного стратегічного управління регіональним розвитком.

Система регулювання соціально-економічним розвитком регіону дозволяє підтримувати певні задані параметри соціально-економічної системи регіону у стані упорядкованості, реагувати на зміни у зовнішньому та внутрішньому середовищі, зробити управління гнучким та ефективним, тобто здатним досягати чітких, конкретних цілей.

## Список літератури:

1. Соціально-економічний розвиток регіону: механізми державного впливу [Текст]: монографія / кер. авт. кол. д.е.н., доц. О.П. Крайник; авт. кол.: Г.С. Третяк, О.М. Черемис, І.І. Козак. – Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2011. – 232 с.
2. Регіональна політика: правове регулювання. Світовий та український досвід [Текст] / В. Куйбіда, А. Ткачук, Т. Забуковець-Ковачич; за заг. ред. Р. Ткачука. – К.: Леста, 2010. – 224 с.
3. Пашкевич М.С. Наукові засади регулювання регіональної економіки [Текст]: монографія / М.С. Пашкевич. – Дніпропетровськ-Донецьк: Національний гірничий університет, 2012. – 790 с.
4. Социально-экономический потенциал региона [Текст]: монография / под общ. ред. проф. О.Ф. Балацкого. – Сумы: Университетская книга, 2010. – 364 с.
5. Данилишин Б.М. Соціально-економічні проблеми розвитку регіонів: методологія і практика [Текст]: монографія / Б.М. Данилишин, Л.Г. Чернюк, М.І. Фашевський; за ред. д.е.н., проф., чл.-кор. НАН України Б.М. Данилишина. – Черкаси: ЧДТУ, 2006. – 315 с.
6. Реутов В.Є. Регіональний вимір трансформаційних зрушень економіки України [Текст]: монографія / В.Є. Реутов. – Сімферополь: ПП «Підприємство «Фенікс», 2010. – 432 с.
7. Бандур С.І. Регіональна економіка [Текст]: навч. посіб. / С.І. Бандур. – К.: ППК ДСЗУ, 2010. – 263 с.
8. Наркізов М.М. Реалізація ефективної регіональної політики в Україні [Текст] / М.М. Наркізов // Вісник економіки транспорту і промисловості. – № 34, 2011. – С. 408-411.
9. Уманець Т.В. Оцінка регіонального економічного розвитку України: теорія і практика [Текст]: монографія / Т.В. Уманець, О.В. Лучакова, К.М. Косьміна. – Донецьк: «ВІК», 2010. – 477 с.
10. Голиков А.П. Регіональна економіка та природокористування [Текст]: навч. посіб. / А.П. Голиков, О.Г. Дейнека, Л.О. Позднякова, П.О. Черномаз; за ред. А.П. Голикова. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 352 с.
11. Симоненко В.К. Регіони України: проблеми розвитку [Текст] / В.К. Симоненко. – К.: Наукова думка, 1997. – 262 с.
12. Варналій З.С. Регіональна політика України: нові умови, нові вимоги [Текст] / З.С. Варналій // Стратегічні пріоритети. – № 1(2), 2007. – С. 141-149.
13. Голиков А.П. Стратегія регіонального розвитку: європейський контекст [Текст]: монографія / А.П. Голиков, Н.А. Казакова. – Х.: Экограф, 2008. – 180 с.
14. Коротич О.Б. Державне управління регіональним розвитком країни: визначення основних понять [Текст] / О.Б. Коротич // Вісник економічної науки України. – № 2, 2010. – С. 57-61.

15. Формирование конкурентоспособности в контексте регионального развития [Текст]: монография / под ред. академика НАН Украины Б.В. Буркинського. – Одесса: Ин-т проблем рынка и экономико-экологических исследований НАН Украины, 2009. – 334 с.
16. Безверхнюк Т.М. Сучасні парадигми регіонального управління: плюралізм методологічних підходів [Текст] / Т.М. Безверхнюк // Актуальні проблеми державного управління: Зб. наук. праць – Вип. 1(29). – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2007. – С. 51-58.

**Балог А.Г.**

Одесский национальный университет имени И.И. Мечникова

**Петрова В.Ф.**

Харьковский национальный университет городского хозяйства имени А.Н. Бекетова

## **СИСТЕМА РЕГУЛИРОВАНИЯ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИМ РАЗВИТИЕМ РЕГИОНА: ТЕРМИНОЛОГИЧЕСКИЙ АСПЕКТ**

### **Аннотация**

В статье рассмотрена сущность и специфика регионального управления, определены его уровни и виды, акцентировано внимание на имеющейся специфике каждого уровня. Показано, что регулирование как функция управления присутствует во время выполнения всех ключевых функций и задач. Доказано, что научно обоснованная система регулирования, которая направлена на устранение отклонений, сбоев, недостатков и внедрение противодействующих мероприятий, должно обеспечить социально-экономическое развитие регионов, т.е. реализацию изменений в лучшую сторону в смысле повышения экономического, социального, экологического благосостояния и уровня жизни граждан.

**Ключевые слова:** регион, региональное управление, уровни управления, регулирование, развитие региона.

**Balog A.G.**

Odessa National University of I.I. Mechnikova

**Petrova V.F.**

O. M. Beketov Kharkiv National University of Municipal Services

## **CONTROL SYSTEM FOR SOCIAL AND ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE REGION: TERMINOLOGICAL ASPECTS**

### **Summary**

The article discusses the nature and specificity of regional governance, to define its levels and types, emphasized the existing specifics of each level. It is shown that the regulation as a function of management is present during all key functions and tasks. It is proved that a scientifically based system of regulation, which is aimed at the elimination of deviations, failures, shortcomings and implementation of countervailing measures should ensure that the socio-economic development of the regions, ie, implementation of changes for the better in the sense of improving the economic, social and environmental well-being and standard of living of citizens.

**Keywords:** region, regional management, levels of management, regulation, development of the region.